

Nowy model nadzoru audytowego w Polsce

New audit supervision model in Poland

dr hab. Beata Kozłowska-Chyła

Adiunkt w Katedrze Prawa Handlowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego
E-mail: b.kozłowska-chyla@wpia.uw.edu.pl; nr ORCID: 0000-0001-5995-2629

Streszczenie

Wchodzące w życie z dniem 1.01.2020 r. przepisy ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym wprowadzają nowy model nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów oraz firm audytorskich w Polsce. Powyższe zmiany mają istotne znaczenie dla wszystkich uczestników obrotu gospodarczego korzystających z usług tych podmiotów, jak również dla samych biegłych rewidentów i firm audytorskich. W niniejszym opracowaniu zostaną przedstawione nowe zasady nadzoru publicznego w tym segmencie rynku oraz konsekwencje dokonywanej reorganizacji modelu nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich.

Słowa kluczowe: biegły rewident, firma audytorska, Komisja Nadzoru Audytowego, Krajowa Komisja Nadzoru, Polska Izba Biegłych Rewidentów, Polska Agencja Nadzoru Audytowego

Summary

Provisions of the Act changing the Act on auditors, auditor firms and public supervision, which become valid on 1 January 2020, introduce a new model of supervision over the activity of auditors and auditor firms in Poland. The changes made are quite important to all actors involved in business that use services of such bodies, as well as to auditors and auditor firms themselves. This study also presents the new rules of public supervision in this market segment and the consequences of re-organisation of the model of supervision over auditors and auditor firms that takes place through the Act.

Key words: auditor, auditor firm, Audit Supervision Commission, National Supervision Commission, Polish Chamber of Statutory Auditors, Polish Agency for Audit Supervision

JEL: K2

Uwagi wprowadzające

Obowiązujący dotychczas model nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich w Polsce zakładał powierzenie zasadniczych zadań w tym zakresie Komisji Nadzoru Audytowego (KNA). Działała ona jako organ kolegialny obsługiwany przez Ministerstwo Finansów, wyznaczony jako właściwy organ sprawujący nadzór publiczny nad audytem w Polsce w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE z 17.05.2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniającej dyrektywę Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz.Urz. UE L 157, s. 87 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z 16.04.2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz.Urz. UE L 158, s. 77). Do zadań KNA należało sprawowanie nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością firm audytorskich, działalnością Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, działalno-

ścią firm audytorskich zatwierdzonych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej i wpisanych na listę, działalnością jednostek audytorskich pochodzących z państwa trzeciego i wpisanych na listę. Komisja przeprowadzała bezpośrednio kontrole badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego, prowadziła postępowania administracyjne i nakładała kary administracyjne w zakresie wskazanym ustawą, prowadziła postępowania wyjaśniające, dochodzenia dyscyplinarne oraz występowała jako oskarżyciel przed sądami w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych w związku z badaniem ustawowym jednostek zainteresowania publicznego. Ponadto monitorowała przestrzeganie przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego i kontrolnego w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu.

W skład Komisji Nadzoru Audytowego wchodziło 9 członków, obsługę merytoryczną — w tym w zakresie przeprowadzania kontroli — oraz administracyjno-biurową zapewniało Ministerstwo Finansów.

Znaczna część zadań z zakresu nadzoru publicznego nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich powie-

rzona została Polskiej Izbie Biegłych Rewidentów (PIBR), będącej organizacją samorządu zawodowego biegłych rewidentów. Do zadań PIBR należało m. in. realizowanie zadań w zakresie należytego wykonywania zawodu i przestrzegania zasad etyki zawodowej przez członków PIBR oraz przepisów prawa, procedur i standardów przez firmy audytorskie. Polska Izba Biegłych Rewidentów miała uprawnienia do przeprowadzania kontroli badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego, prowadzenia postępowań dyscyplinarnych przeciwko biegłym rewidentom przeprowadzającym badania jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego, nakładania kar administracyjnych na firmy audytorskie. Powyższe zadania PIBR wykonywała poprzez swój organ — Krajową Komisję Nadzoru (KKN), która przeprowadzała kontrole przestrzegania przepisów prawa, procedur i standardów przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie w zakresie badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego oraz usług objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu innych niż badanie ustawowe. Roczne plany kontroli sporządzane przez Krajową Komisję Nadzoru zatwierdzane były przez KNA. Komisja Nadzoru Audytowego rozpatrywała odwołania od uchwał PIBR, miała prawo zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwał organów PIBR w przypadkach określonych w ustawie. Dodatkowo KNA mogła wydawać Krajowej Komisji Nadzoru zalecenia i instrukcje dotyczące sposobu przeprowadzenia kontroli oraz wystąpić do KKN z wnioskiem o przeprowadzenie przez nią kontroli doraźnej w związku z powzięciem informacji o nieprawidłowościach w przeprowadzeniu badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego.

Aspekty funkcjonalne

Obowiązujący dotychczas model publicznego nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich cechował się ustawowym rozdziałem kompetencyjnym uprawnień nadzorczych pomiędzy dwa organy — Komisję Nadzoru Audytowego i Krajową Komisję Nadzoru, będącą organem samorządu zawodowego biegłych rewidentów. W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (VIII kadencja, druk sejm. nr 3481) wskazano na trudności KNA w zakresie realizacji powierzonych jej zadań. Obecna formuła funkcjonowania KNA, jako organu kolegialnego, spotykającego się przynajmniej raz w miesiącu oraz obsługiwane przez Ministerstwo Finansów, powodowała słabość tego rozwiązania w porównaniu do powierzonych zadań. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że sztywne rozwiązania kadrowe i płacowe obowiązujące w Ministerstwie Finansów, uniemożliwiające elastyczne ustalanie warunków pracy i płacy, powodowały trudności w zatrudnieniu wystarczającej liczby kontrolerów na potrzeby realizacji zadań przez KNA, a do chwili obecnej nie został skompletowany zespół kontrolerów w zakładanym składzie. Powyższe powodowało opóźnienia w realizacji planów kontroli KNA. Powierzenie znacznej części

zadań z zakresu nadzoru publicznego Polskiej Izbie Biegłych Rewidentów powodowało natomiast, zdaniem projektodawcy, że samorząd zawodowy nie podejmował wystarczającej aktywności w zakresie realizacji zadań, a postępowania prowadzone przez organy PIBR cechowały się przewlekłością. Zgodnie z podaną statystyką — z 473 spraw prowadzonych w 2017 r. przez Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego, będącego organem PIBR, 273 sprawy zostały zakończone, z czego bez sporządzenia wniosków o ukaranie pozostawiono 194 sprawy. Krajowy Sąd Dyscyplinarny, będący organem PIBR, w 2017 r. w 6 przypadkach orzekł kary dyscyplinarne zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej, a w około 80% rozstrzygnięć orzekane były najmniej dotkliwe kary dyscyplinarne.

Powyższe okoliczności stanowiły podstawę do wprowadzenia istotnych zmian w modelu nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich, których celem jest jego wzmocnienie w aspekcie zarówno organizacyjnym, jak również przedmiotowym. W uzasadnieniu stwierdza się bowiem, że dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż istnieje potrzeba szerszego kontrolowania działalności firm audytorskich, także w zakresie innych usług niż badanie ustawowe sprawozdań finansowych, w tym przede wszystkim usług związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego.

Konsekwencją powyższych założeń jest rozszerzenie zakresu usług świadczonych przez biegłego rewidenta lub firmy audytorskie podlegających bezpośredniemu nadzorowi publicznemu na wszystkie usługi atestacyjne i pokrewne (art. 90 ustawy z 11.05.2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, Dz.U. z 2019 r. poz. 1421 ze zm.), dalej u.b.r. Zgodnie z art. 2 pkt 5 u.b.r. usługami atestacyjnymi są usługi mające na celu uwiarygodnienie w wysokim lub umiarkowanym stopniu zagadnień obejmujących w szczególności informacje finansowe i niefinansowe, systemy, procesy, a także aspekty zachowań lub postaw określonych podmiotów, w oparciu o dowody uzyskane w trakcie przeprowadzenia odpowiednich procesów, stanowiące podstawę wydawanej, zgodnie z przyjętymi kryteriami, oceny zagadnień będącej przedmiotem tych usług, zamieszczonej w sprawozdaniu z wykonanej usługi. Czynności rewizji finansowej są postacią usług atestacyjnych (art. 2 pkt 7 u.b.r.). Usługami pokrewnymi są natomiast usługi polegające na przeprowadzeniu uzgodnionych procedur, wykonywanych w oparciu o uzgodniony cel, zakres prac i sposób ich wykonania, których opis i wynik są przedstawione w raporcie z wykonania usługi, lub usługi kompilacji informacji finansowych, których celem jest wykorzystanie wiedzy z zakresu rachunkowości do zebrania, sklasyfikowania i podsumowania informacji finansowych (art. 2 pkt 6 u.b.r.).

Utworzenie Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

Kluczowym założeniem dokonywanej reorganizacji modelu nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich jest przejęcie przez jeden podmiot prowadzenia

wszystkich postępowań kontrolnych, postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych w odniesieniu do biegłych rewidentów i firm audytorskich wykonujących usługi zarówno w jednostkach zainteresowania publicznego, jak również w jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego. Oznacza to odejście od obowiązującego dotąd rozproszenia kompetencyjnego w kierunku scentralizowanego nadzoru, przy jednoczesnym rozszerzeniu kompetencji nadzorczych na wszystkie usługi atestacyjne i pokrewne wykonywane przez biegłych rewidentów lub firmy audytorskie.

Zgodnie z art. 12 ustawy z 19.07.2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1571 ze zm.) tworzy się Polską Agencję Nadzoru Audytowego (PANA lub Agencja). Przepisy regulujące ustrój, organizację i finansowanie Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, zgodnie z art. 45 pkt 1 ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, weszły w życie z dniem 12.09.2019 r. Jednak dopiero z dniem 1.01.2020 r. znosi się Komisję Nadzoru Audytowego oraz Krajową Komisję Nadzoru (art. 13 w zw. z art. 45 pkt 2 ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach), co oznacza, że z tym dniem Polska Agencja Nadzoru Audytowego rozpoczyna swoje działanie w pełnym zakresie operacyjnym. Założeniem projektodawców było bowiem, aby do 31.12.2019 r. przeprowadzić działania o charakterze przygotowawczym i organizacyjnym umożliwiające przejęcie przez PANA z dniem 1.01.2020 r. całości zadań merytorycznych.

Polska Agencja Nadzoru Audytowego przejmuje kompetencje należące dotychczas do Komisji Nadzoru Audytowego oraz Krajowej Komisji Nadzoru. Do zadań PANA należeć będzie sprawowanie szerokiego nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów oraz firm audytorskich w odniesieniu do czynności wykonywanych przez wskazane podmioty tak w jednostkach zainteresowania publicznego, jak również w innych jednostkach niż jednostki zainteresowania publicznego. Powyższe oznacza istotne ograniczenie dotychczasowych uprawnień przysługujących PIBR. Polska Izba Biegłych Rewidentów będzie mogła ustanawiać krajowe standardy wykonywania zawodu, krajowe standardy kontroli jakości oraz zasady etyki biegłych rewidentów. Do jej kompetencji będzie również należeć kontrola wypełniania przez biegłych rewidentów obowiązków z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego oraz czynności z zakresu zatwierdzania i rejestracji biegłych rewidentów, a także inne zadania własne samorządu zawodowego biegłych rewidentów. Będzie ona prowadzić postępowania dyscyplinarne przeciwko biegłym rewidentom, ale tylko w sprawach dotyczących przewinień innych niż powstałe przy wykonywaniu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych (art. 25 u.b.r.).

Status prawny oraz organizacja Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

Polska Agencja Nadzoru Audytowego utworzona zostaje jako państwowa osoba prawna z siedzibą w Warszawie, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw finansów

publicznych (art. 94a u.b.r.). Posiadając status osoby prawnej, PANA może nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana, działa przez swoje organy w sposób określony w ustawie i oparty na niej statucie. Agencja, jako państwowa osoba prawna utworzona w celu wykonywania zadań publicznych, wchodzi w skład sektora finansów publicznych, podlega zatem reżimowi prawnemu charakterystycznemu dla jednostek sektora finansów publicznych (art. 9 i 10 ustawy z 27.08.2009 r. o finansach publicznych, Dz.U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.). Agencja wyznaczona została jako właściwy organ w rozumieniu rozporządzenia 537/2014 w zakresie niezastreżonym dla innych organów.

Organami PANA są Prezes Agencji oraz Rada Agencji. Do zadań Prezesa Agencji należy reprezentowanie jej oraz kierowanie jej pracami. Zgodnie z art. 94b ust. 2 u.b.r. Prezes Agencji wykonuje zadania Agencji, z wyłączeniem zadań zastrzeżonych przepisami ustawy dla Rady Agencji. Prezes Agencji kieruje pracami PANA przy pomocy Zastępcy. W razie nieobecności, odwołania albo śmierci Prezesa, jego zadania i uprawnienia wykonywać ma Zastępca Prezesa Agencji (art. 94c u.b.r.). Prezesa Agencji oraz jego Zastępcę powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych na kadencję trwającą 4 lata, z tym że ta sama osoba nie może pełnić funkcji dłużej niż przez dwie kadencje (art. 94d ust. 1, 4 i 5 u.b.r.). Kadencja Prezesa oraz Zastępcy Prezesa Agencji nie jest wspólna. Ustawa szczegółowo określa wymagania i kryteria, które spełnić mają kandydat na Prezesa Agencji i Zastępcę Prezesa Agencji.

Odwołanie Prezesa i Zastępcy Prezesa Agencji przez upływem kadencji należy do kompetencji ministra właściwego do spraw finansów publicznych, przy czym powody odwołania są ściśle określone przepisami ustawy. Należą do nich: rezygnacja ze stanowiska, utrata zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej dłużej niż 6 miesięcy, lub innej długotrwałej przeszkody w pełnieniu obowiązków, rażącego naruszenia prawa, zaprzestania spełniania warunków, jakie spełniać ma kandydat na Prezesa i Zastępcę Prezesa Agencji, utrata aurytetytu dającego rękojmię prawidłowego wykonywania zadań, złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego (art. 94f u.b.r.).

W skład Rady Agencji wchodzi Prezes Agencji, Zastępca Prezesa oraz 8 członków, spośród których dwie osoby są przedstawicielami ministra właściwego do spraw finansów publicznych, kolejne dwie — przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego, po jednym przedstawicielu posiadają Minister Sprawiedliwości, Polska Izba Biegłych Rewidentów, organizacje pracodawców oraz Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S. A. (art. 94h u.b.r.). Członków Rady Agencji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych spośród kandydatów rekomendowanych przez wyżej wymienione organy i instytucje, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniego merytorycznego oraz zróżnicowanego składu Rady Agencji niezbędnego do właściwej realizacji jej zadań (art. 94j u.b.r.).

Kadencja Rady Agencji trwa 4 lata, przy czym w przypadku śmierci albo odwołania członka Rady Agencji przed upły-

wem kadencji, minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje w jego miejsce nowego członka (z zachowaniem zasad określonych ustawą), a kadencja osoby powołanej w miejsce zmarłego lub odwołanego członka Rady Agencji kończy się wraz z upływem kadencji Rady Agencji. Odwołanie członka Rady Agencji przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych może nastąpić w trybie i na zasadach określonych w art. 94k u.b.r.

Do zadań Rady Agencji należy w szczególności przyjmowanie rocznego planu działania Agencji, opiniowanie projektu rocznego planu finansowego Agencji, przyjmowanie rocznego sprawozdania Agencji, opiniowanie rocznego sprawozdania finansowego Agencji, okresowe monitorowanie wykonywania rocznego planu działania Agencji, przyjmowanie sprawozdań z monitorowania rynku, zatwierdzanie wykazu firm audytorskich, zatwierdzanie uchwał organów PIBR w zakresie określonym ustawą, zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał PIBR w zakresie określonym ustawą, zatwierdzanie polityki i procedur dotyczących zarządzania systemem kontroli, zatwierdzanie rocznych planów kontroli, zatwierdzanie procedur przeprowadzania kontroli oraz zatwierdzanie procedur informowania odpowiednich organów w sytuacji, gdy ustalenia dokonane w trakcie kontroli mogą wskazywać na działania niezgodne z prawem (art. 94g u.b.r.).

Rada Agencji obraduje na posiedzeniach, mających odbywać się co najmniej raz w miesiącu, którym przewodniczy Prezes Agencji. Rada podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia w zakresie posiadanych kompetencji. Uchwały mają być podejmowane zwykłą większością głosów, w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej 5 członków oraz Prezesa Agencji. W przypadku równej liczby głosów rozstrzygające znaczenie ma głos Prezesa Agencji (art. 94m u.b.r.).

Zasady finansowania Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

Zgodnie z art. 95a u.b.r. Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego, zatwierdzanego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Roczne sprawozdanie finansowe Agencji, sporządzone przez Prezesa Agencji i zaopiniowane przez Radę Agencji, zatwierdzone jest przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Podlega ono badaniu przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Przychodami Agencji są przede wszystkim opłaty z tytułu nadzoru. Stosownie do art. 55 u.b.r. firma audytorska zobowiązana jest wnieść opłatę z tytułu nadzoru za dany rok kalendarzowy w wysokości stanowiącej iloczyn stawki procentowej obowiązującej w danym roku kalendarzowym i rocznych przychodów z tytułu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu, osiągniętych przez tę firmę w danym roku kalendarzowym, jednak nie mniejszej niż 20% przeciętnego wy-

nagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa GUS za poprzedni rok kalendarzowy. Stawka procentowa obowiązująca w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa niż 4%. Wysokość stawki procentowej obowiązującej w danym roku kalendarzowym ogłasza minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Część opłaty Agencja przekazuje Polskiej Izbie Biegłych Rewidentów na realizację przez nią jej zadań ustawowych.

W przypadku niewywiązania się przez firmę audytorską z obowiązku wniesienia opłaty z tytułu nadzoru, Agencja wydaje decyzję administracyjną, określającą wysokość opłaty, a w razie niewykonania tej decyzji — nakłada karę administracyjną. Do opłat z tytułu nadzoru stosuje się przepisy ustawy z 29.08.1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2019 r. poz. 900 ze zm.). Należy przy tym zaznaczyć, że do opłat z tytułu nadzoru należnych za lata 2018–2019 stosuje się przepisy dotychczas obowiązujące (art. 37 ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach).

Kolejnymi źródłami przychodu Agencji są opłaty za rozpatrzenie wniosku o wpis na listę firm audytorskich oraz przychody z tytułu zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego (art. 95b ust. 1 u.b.r.). Ponadto przychodami Agencji mogą być dotacje podmiotowe (na prowadzenie działalności) i celowe (na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji) z budżetu państwa, darowizny, zapisy i spadki, odsetki od wolnych środków przekazanych w depozyt zgodnie z ustawą o finansach publicznych oraz przychody z innych źródeł (art. 95b ust. 2 u.b.r.). Zakłada się, że w latach 2019 i 2020 minister właściwy do spraw finansów publicznych przekaze Agencji dotacje z budżetu państwa (art. 19 ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach). W roku 2019 miała to być kwota 4,2 mln zł., w roku 2020 planowana jest kwota 6 mln zł. W latach kolejnych (do 2028 r.) nie przewiduje się wydatków ministra właściwego do spraw finansów publicznych z tytułu dotacji przekazywanych Agencji. W przypadku zagrożenia przekroczeniem limitu wydatków na dany rok budżetowy przewiduje się wdrożenie mechanizmu korygującego polegającego na ograniczeniu wydatków Agencji pokrywanych z dotacji (art. 44 ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach).

Podsumowanie

Z dniem 1.01.2020 r. istotnej reorganizacji ulega model nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich w Polsce. We wskazanym terminie znosi się Komisję Nadzoru Audytowego i Krajową Komisję Nadzoru, których zadania przejmuje powołana Polska Agencja Nadzoru Audytowego, działająca jako państwowa osoba prawna. Polska Agencja Nadzoru Audytowego przeprowadzać będzie kontrole badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego i jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego oraz kontrole innych usług atestacyjnych i usług pokrewnych wykonywanych przez biegłych rewidentów i fir-

my audytorskie. Nowy model nadzoru audytowego, w porównaniu do dotąd obowiązującego, w wymiarze organizacyjno-strukturalnym cechuje się powierzeniem zadań nadzorczych

jednemu, nowo powołanemu podmiotowi oraz — w wymiarze przedmiotowym — rozszerzeniem zakresu czynności nadzorczych powierzonych mu do realizacji.

Wykaz aktów prawnych

Ustawa z 11.05.2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2019 r., poz. 1421 ze zm.), zwana także ustawą o biegłych rewidentach.

Ustawa z 19.07.2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1571 ze zm.), zwana także ustawą o zmianie ustawy o biegłych rewidentach.

Ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.).

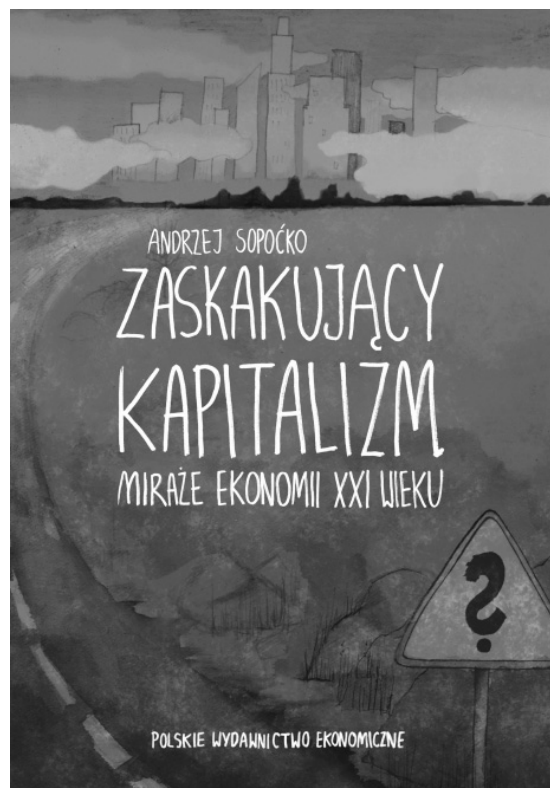
Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 17.05.2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG, zwana dyrektywą 2006/43/WE.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z 16.04.2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE, zwane rozporządzeniem 537/2014.

Pozostałe źródła

Uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3481, www.sejm.gov.pl

Nowość

W książce autor próbuje wyjaśnić przyczyny obecnego rozwarstwienia społecznego, przede wszystkim osłabienia klasy średniej. Obecnie, przynajmniej w krajach rozwiniętych, ta właśnie klasa ulega osłabieniu. Proces ten jeszcze nie dotknął krajów rozwijających się, ale można się obawiać, że wkrótce tam też się pojawi. Przykłady idą od góry, czyli z krajów ze światowej czołówki. Statystyki są tu niepokojące, ale jeszcze gorzej jest z analizą źródeł i procesów prowadzących do pogłębiających się różnic. Zdaniem autora za rozwarstwienia społeczne odpowiedzialne są procesy, będące zarazem *signum temporis* obecnych czasów, a więc: globalizacja, sekurytyzacja, cyfryzacja i komputeryzacja. Sposoby ich działania różnią się od siebie ale łączy jedno — w podstawowej części są zupełnie odmienne od zakorzenionych w świadomości społecznej oczekiwań i poglądów. Konstrukcję książki oparto więc na obalaniu istniejących przekonań, przedstawianych jako *miraże*.

Księgarnia internetowa: www.pwe.com.pl